

โพศรีมหาโพ

Bodhi

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name) : *Ficus religiosa* L.

ชื่อสามัญ (Common name) : Bodhi, Pipal tree, Sacred fig.

ชื่อเรียกอื่น (Other names) : สลีสี่ (ภาคเหนือ), สี่ สะทลีสี่ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ย่อง (แม่ฮ่องสอน),
โพ โพธิ์ โพศรีมหาโพ (ภาคกลาง)

ชื่อวงศ์ (Family name) : MORACEAE

ลักษณะวิสัย : ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงประมาณ ๒๐ - ๓๕ ม. แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มตรงส่วนยอดของลำต้น ปลายกิ่งงุ้มลง ตามกิ่งมีรากอากาศเล็กน้อย เปลือกต้นสีเทา ผิวเรียบ โคนต้นเป็นพูพอน

ใบ : ใบเดี่ยวเรียงแบบเวียนสลับ หูใบยาว ๐.๕-๕ ซม. มีขนละเอียดประปราย แผ่นใบคล้ายรูปหัวใจ ยาว ๗-๒๐ ซม. ปลายใบเรียวแหลมมีหางยาว โคนใบมนเว้า ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบเกลี้ยงมีลักษณะห้อยลง สีเขียวทึบ ใบอ่อนสีน้ำตาลแดงเมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เส้นใบ ๖-๘ คู่ ก้านใบอ่อนและยาว ๒.๕ -๑๒ ซม.

ดอก : ดอกเป็นช่อและเป็นคู่ ออกในโครงสร้างของผลตามซอกใบและปลายกิ่ง ฐานดอกรูปทรงกลม ดอกย่อยมีขนาดเล็กและมีจำนวนมาก สีเหลืองนวล ขนาดประมาณ ๑-๑.๕ ซม. เกสรเพศผู้ไม่มีก้านอยู่ใกล้กับรูเปิดของผล เกสรเพศเมียอยู่ลึกลงไปไม่มีก้าน รังไข่สีเหลืองอ่อนปลายสีน้ำตาลอมแดง

ผล : ผลรวม รูปร่างค่อนข้างกลม ขนาด ๑.๒ - ๑.๕ ซม. ไม่มีก้าน มีกลีบเลี้ยง ๔-๕ กลีบหุ้มด้านล่างของผล โดยรอบ ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีแดงเข้มถึงสีดำ

การขยายพันธุ์ : ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด กิ่งตอน หรือกิ่งปักชำ

การกระจายพันธุ์ : มีถิ่นกำเนิดแถบประเทศอินเดีย และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เอเชียใต้ แถบภูเขาหิมาลัย อินเดีย ศรีลังกา เนปาล ปากีสถาน จนถึงจีนตอนใต้ และประเทศแถบคาบสมุทรอินโดจีน พบได้ทั่วไปในป่าระดับล่าง ถึงระดับสูง ๑,๘๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเล

ประวัติพันธุ์ไม้ (ในประเทศไทย) : เข้าใจว่าพบเฉพาะต้นที่เกิดจากการนำมาปลูก แล้วแพร่กระจายในธรรมชาติ พบตามที่รกร้างทั้งในเมืองและป่าตามธรรมชาติ นิยมปลูกในวัดทุกภาคของประเทศไทย ถือเป็นไม้สักการะบูชาในศาสนาพุทธและศาสนาฮินดู และเป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดปราจีนบุรี

ประโยชน์ และ สรรพคุณ : ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับตามวัดวาอาราม หรือสถานที่ราชการ และมีสรรพคุณเป็นยาพื้นบ้าน ดังนี้

เปลือก ใช้เป็นยาสมานแผล แก้แผลเปื่อย ทำให้หนองแห้ง แก้โรคผิวหนัง แก้ปวดฟัน

ยาง แก้เท้าเป็นหนอง และเท้าเป็นพยาธิ

ใบ ช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด เป็นยาแก้ไข้จับสั่นเรื้อรัง

ผล เป็นยาแก้โรคหัวใจ ช่วยขับพิษ มีสรรพคุณเป็นยาระบายอ่อนๆ

เมล็ด ใช้เป็นยาลดไข้ มีฤทธิ์เป็นยาระบาย

แหล่งอ้างอิง (Reference) :

เต็ม สมิตินันท์. (๒๕๕๗). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

ราชันย์ ภูมา. (๒๕๕๙). *สารานุกรมพืชในประเทศไทย (ฉบับย่อ) เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ*

สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้
สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม.

สุธรรม อารีกุล. (๒๕๕๒). *องค์ความรู้เรื่องพืชป่าที่ใช้ประโยชน์ทางภาคเหนือของประเทศไทย เล่ม ๒*. เชียงใหม่
: มูลนิธิโครงการหลวง.

ฐานข้อมูลพรรณไม้ องค์การสวนพฤกษศาสตร์ : สืบค้น ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕, จาก

http://www.qsbg.org/database/botanic_book%๒๐full%๒๐option/search_page.asp

คณะผู้จัดทำ

โครงการพัฒนากิจกรรมการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
สำหรับโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา